

Sammen for villaksen!

I løpet av neste toårsperiode skal Norske Lakseelver bli en enda viktigere organisasjon for sine medlemmer. Våre mål er bevaring og styrking av de ville bestandene av anadrome laksefisk, styrke lokal forvaltning og videreutvikle laksefisketurisme for alle. Disse målene skal nås gjennom et faglig forankret arbeid i hele organisasjonen, der vi legger vekt på å synliggjøre mangfoldet av vårt arbeid og våre aktiviteter. Vi skal bli sett på som en betydningsfull aktør i lakse-Norge og en verdifull samarbeidspartner for politikere, myndigheter, næringsorganisasjoner, fisker- og friluftorganisasjoner, miljøorganisasjoner og reiselivsorganisasjoner. Vi skal videre styrke vår posisjon som kilde til kunnskap om vill laksefisk og næringsaktivitet knyttet til disse, samt ta eierskap til fangststatistikker og tolkning av disse.

Historisk svake bestander av laks, sjøørret og sjørøye i flere deler av landet, understreker viktigheten av en sterk og tydelig felles organisasjon som et talerør for rettighetshavere og elveforvaltere. Samtidig gir kravene om pliktig organisering av rettighetshavere muligheter for en styrket lokal forvaltning (jfr. § 25 i lakse- og innlandsfiskeloven). Her må vi i fellesskap både ta og vise ansvar gjennom praktisk handling. Fiskeregler og høstingskultur (inkl. kvoter og gjenutsetting) må sikre at gytebestandsmålene nås i alle elver. Dette vil være grunnlaget for en ansvarlig artsforvaltning, og en forutsetning for å videreutvikle et moderne sportsfiske etter laks som kilde til rekreasjon, lokal identitet og verdiskaping. Ved at Norske Lakseelver og medlemselvene står sammen for villaksen, blir det mer liv i elva!

1. Arbeide for medlemsvassdragene

Norske Lakseelver er til for medlemmene og vil etter beste evne hjelpe det enkelte medlemslag i saker der de har behov for bistand og rådgivning. Kombinasjonen av lokal kunnskap og en sterk felles organisasjon gir faglig tyngde og troverdighet. Norske Lakseelver bistår på overordnet nivå medlemmene i politiske saker rundt trusler mot villaks og annen anadrom fisk, mens praktisk bistand knyttet til bl.a. driftsplan, nettsider og elvetiltak i hovedsak er lagt til Norske Lakseelver Servicekontor AS (NLS). NLS er et heleid datterselskap av Norske Lakseelver.

Norske Lakseelver skal bl.a.:

- ha en åpen og god dialog med medlemselvene, og bidra til økt engasjement og kunnskap
- ha fagutvalg innen aktuelle tema med personer fra medlemselvene
- arrangere regionmøter som en arena for kunnskapsutveksling og kontakt mellom lokale forvaltningslag, lokale og sentrale myndigheter og ulike forskningsmiljøer
- arrangere egne møter for tillitsvalgte og ansatte med særskilt driftsansvar i elvene
- formidle organisasjonens og medlemslagenes meninger, relevante nyhetssaker, aktuelle arrangementer (møter og seminarer), inspirasjon til laksefiske, forskningsbasert kunnskap og andre aktuelle ting som angår villaksen via lakseelver.no og på sosiale medier
- formidle aktuelle saker, støtteordninger og aktiviteter (møter og seminarer) via nyhetsbrev
- sammenstille nasjonal fangststatistikk rett etter sesongslutt og formidle denne til media, forvaltning og politikere
- jobbe for å etablere en nasjonal standard for fangstrapportering og ett felles fiskerregister
- utgi medlemsbladet Villaksnytt
- bistå med å arrangere Villaksens dag og Camp villaks, samt tilby profileringsmateriell
- hjelpe elvene med oppfølging av lokale saker overfor media, myndigheter og politikere
- hjelpe elvene med utforming av høringsuttalelser, revisjonsprosesser og søknader
- bistå elvene med å følge opp regelverket rundt pliktig organisering og valg av organisasjonsform
- tilby medlemmene juridisk bistand med medlemsrabatt

Medlemsrettede aktiviteter fra Norske Lakseelver Servicekontor inkluderer bl.a.:

- drift og utvikling av felles nettside
- bistand utover grunnpakken ved nettsideetablering
- hjelp til utforming og oppdatering av driftsplaner
- elvespesifikke tiltak som miljødesignundersøkelse og lignende

2. Kontakt og samarbeid med myndigheter, politikere og andre organisasjoner

Norske Lakseelver vil fremme organisasjonens felles interesser overfor myndigheter, politikere og andre samfunnsinteresser, både sentralt og lokalt. Gjennom møter og kontakt med politisk ledelse i relevante departementer, stortingspolitikere og forvaltningsinstitusjoner, ønsker vi å formidle kunnskap om villaks og sjøørret, og forslag til løsninger som vil styrke bestandene. Videre ønsker vi å synliggjøre potensialet for laksefisketurisme og viktigheten av livskraftige fiskebestander for bolyst, rekreasjon og verdiskaping. Vi vil i kommende periode jobbe aktivt sammen med medlemsforeningene for å sette villaksen på den politiske dagsordenen fram mot stortingsvalget 2021.

Sammen med andre organisasjoner som taler villaksens sak, har vi dannet en uformell villaksallianse som møtes jevnlig i løpet av året. Deltakere og samarbeidspartnere i villaksalliansen har foruten Norske Lakseelver vært Norges Bondelag, Norges Skogeierforbund, Norges Jeger- og Fiskerforbund, WWF, Norges Naturvernforbund, Greenpeace, Natur og Ungdom, SABIMA, Norsk Friluftsliv, Virke reiseliv og Reddvillaksen.no (Nordatlantisk Villaksfond Norge). Sammen vil organisasjonene lage informasjonsmateriell, kronikker og komme med felles utspill. En slik samarbeidslinje vil også bidra til kunnskapsdeling mellom organisasjonene og gi dem større innsikt i hverandres arbeid. Det brede samarbeidet for villaksen legges merke til.

Norske Lakseelver vil fortsatt delta som NGO (Non Governmental Organization) i den internasjonale villakskonvensjonen NASCO – North Atlantic Salmon Conservation Organization. For å bidra til en bedre internasjonal og nasjonal villaksforvaltning, vil Norske Lakseelver samarbeide med organisasjoner i andre land som jobber for bevaring og forvaltning av atlantisk villaks.

3. Flere medlemmer

Bred oppslutning fra lakseelvene i Norge er en forutsetning for at Norske Lakseelver skal kunne fremme organisasjonens interesser med størst mulig tyngde overfor myndigheter, politikere og andre samfunnsinteresser. Flere medlemmer gir organisasjonen både økt tyngde og styrket økonomi. Styret og administrasjonen skal derfor jobbe for at flere forvaltningslag, fiskerettshavere og andre som innehar en forvalterrolle i laksevasdrag melder seg inn i Norske Lakseelver.

I dette arbeidet vil Norske Lakseelver:

- appellere til samhold blant elveforvaltere og felles innsats for vill anadrom laksefisk
- aktivt kontakte potensielle medlemslag og gi informasjon om organisasjonens aktiviteter og fordelene ved medlemskap
- synliggjøre arbeidet vi gjør og fordelene av medlemskap på våre hjemmesider
- tilby materiell, aktiviteter og tjenester som gjør det attraktivt å være medlem i Norske Lakseelver
- bruke regionmøter og andre arrangementer som rekrutteringsarena for nye medlemmer

4. Synliggjøre Norske Lakseelvers arbeid og aktiviteter

Styret og administrasjonen skal synliggjøre organisasjonens aktivitet internt overfor egne medlemmer og eksternt ved kommunikasjonsarbeid og oppsøkende aktiviteter (møter, foredrag ol.). Målet er å bidra til økt engasjement og kunnskap om vill laksefisk blant medlemmer, politikere og folk flest.

Norske Lakseelver skal:

- være etterrettelig og fremstå med tyngde, kunnskap og integritet
- synes i media og få omtale i de sakene organisasjonen jobber med
- arbeide med profilering av organisasjonen både sentralt og lokal
- fremstå som en samhandlende organisasjon med felles og helhetlig profil
- samle og formidle fagstoff gjennom Villaksnytt, spesialpublikasjoner og andre kanaler

- videreutvikle lakseelver.no til det naturlige nettsted for alle som søker nyheter om laks og laksefiske i våre medlemselver
- være aktivt til stede og fremme organisasjonen og villaksinteressene på utvalgte sosiale medier
- være mediernes naturlige kontaktpunkt for alle spørsmål som dreier seg om laks og laksefiske, og i saker opp mot andre nærings- og samfunnsinteresser
- jobbe for at organisasjonen og villaksen får god redaksjonell omtale i riksdekkende medier
- være representert på aktuelle fagkonferanser og møter - aller helst med programfestede innlegg
- gjøre organisasjonen til en attraktiv samarbeidspartner og prosjektleder/-deltaker
- arbeide for at Villaksens dag videreutvikles og blir arrangert av flest mulige medlemslag
- arbeide for at Camp Villaks videreføres

5. Bevare og styrke bestandene av vill laksefisk og deres leveområder

For at man skal kunne høste et overskudd av vill laksefisk og utvikle et tilrettelagt sportsfiske, må bestandene av anadrom laksefisk styrkes og deres leveområder sikres. For å lykkes i dette arbeidet, må ansvaret for å ivareta vill laksefisk tydeliggjøres i andre næringer som påvirker både bestandssituasjonen og leveområdene. Her vil kvalitetsnormen for villaks spille en avgjørende rolle (hjemlet i Naturmangfoldloven og vedtatt i Kong. res. høsten 2013). Vi må også være forberedt på konsekvensene av klimaendringene, og en viktig utfordring blir å tilpasse og utvikle den lokale forvaltningen til disse endringene. I kommende periode vil vi rette spesiell oppmerksomhet mot trusler og inngrep fra oppdrettsindustrien og vassdragsregulering. Videre vil vi jobbe for en bærekraftig høsting og fordeling av fiskeressursene, samt bevaring av laksens leveområder i elv og sjø.

Norske Lakseelver vil også prioritere innsatsen for økte bevilgninger til gyrobekjempelse, kalking og ulike kultiveringstiltak. Vi vil også bruke ressurser på å utrede de juridiske rammene som ivaretar vill anadrom laksefisk og klargjør rammene for lokal forvaltning.

a. Oppdrettsindustrien

Innføring av trafikklyssystemet for regulering av oppdrettsproduksjonen er den mest betydningsfulle reformen som er gjennomført de siste 20 årene. Systemet ble ikke bra for vill laksefisk. Både i 2018 og 2020 ble det gjennomført oppdrettsvekst som bryter med både akvakulturlovens og naturmangfoldlovens krav om miljøforsvarlig drift av oppdrettsindustrien. Norske Lakseelver mener trafikklyssystemet må endres. Norske Lakseelver vil derfor jobbe for:

- innføring av flere miljøindikatorer i trafikklyssystemet
- endring av grenseverdiene for lakselusindikatoren så de samsvarer med Stortingets bærekraftsmål.
- få inn sjøørret som indikatorarter i trafikklyssystemet
- en reell bruk av kvalitetsnormen i forbindelse med miljøevaluering i Trafikklyssystemet
- overgang til lukket oppdrettsteknologi gjennom at politikerne stiller funksjonskrav til miljøvennlig teknologi. Vi støtter Norsk Industri sitt veikart for havbruksnæringen med en 3 x 0-visjon som hovedmål: null lus, null rømming og null ressurser på avveie
- at utviklingskonsesjoner og tilsvarende tiltak blir forbeholdt teknologiske løsninger som muliggjør null lakselus, null rømming og null ressurser på avveie
- fettfinneklipping og snutemerking (CWT-merking) av all oppdrettsfisk. Dette for å lette utfisking av rømt fisk og samtidig kunne sikre en presis sporing av fisken til rett eier
- at forurenser skal betale-prinsippet tas i bruk ved spredning av sykdomsfremkallende organismer og rømming
- innføring av pålegg om bedret biomassekontroll

b. Gruveindustrien

Det er en økende interesse for norske metaller og mineraler på verdensmarkedet. Nye gruveprosjekter lanseres og gamle relanseres. Mineralutvinning kan ha svært negative effekter for vill laksefisk, og kan komme i direkte konflikt med beskyttelsesregimet for nasjonale laksevassdrag og/eller nasjonale laksefjorder. Norske Lakseelver vil jobbe for at mineralutvinning skal foregå på en måte som ikke skader villfisk, og vi skal jobbe for å hindre sjødeponering av gruveavfall i nasjonale laksefjorder.

c. Vannforvaltning, vassdragsregulering og konsesjonssaker

Vannforvaltning

Norske Lakseelver vil arbeide for at anadrome laksefisk fortsatt skal være nøkkelementer (både i ferskvann og i fjordsystemene) når nye mål skal settes for vassdragene i de nye regionale planene etter vannforskriften. Vi vil viderefremme informasjon, gi faglig støtte til vassdrag med behov for oppfølging innen vannforvaltningsarbeid og legge til rette for kunnskapsoverføring mellom elver. Vi vil også bidra aktivt inn i den nasjonale referansegruppen for vannforskriftsarbeidet.

Vassdragsregulering og konsesjonssaker

Ifølge Olje- og energidepartementets retningslinjer er hovedmålet med revisjonene å bedre miljøforholdene i regulerte vassdrag. Norske Lakseelver skal arbeide for at det settes søkelys på anadrome laksefisk, elvemusling og ål som nøkkelarter i disse prosessene. Slik kan vi få gode og fungerende ferskvannøkosystemer, og høstbare fiskebestander – selv i regulerte vassdrag.

Takket være store forskningsprosjekter har vi nå mye bedre kunnskap om vannkraftens påvirkning på vannmiljøet og løsninger for å avbøte de negative effektene, enn før. Denne kunnskapen må legges til grunn i vannforvaltningen. Pilotprosjektene med flaskehalsanalyser og miljødesign, viser at man ved smartere bruk av vann og fysiske tiltak kan få bedre vannmiljø og ofte opprettholde kraftproduksjonen. Derfor må metodikken med flaksehalsanalyse og miljødesign tas i bruk i alle framtidige revisjonsprosesser.

Viktige tiltak Norske Lakseelver vil arbeide for er sesongtilpassede minstevannføringer, vandringsløsninger tilpasset anadrom fisk som sikrer vandringer både opp og ned, grenser for akseptable vannstandsendringer både i vanlig drift (effektkjøring) og ved utfall (driftsstans med raske dropp) og restaurerings- og habitattiltak. Videre må vannføringen også tilpasses utøvelsen av sportsfiske. Norske Lakseelver skal jobbe for at slike tiltak og hensyn blir tatt med i nye konsesjonsvilkår og innarbeidet i vannforvaltningen generelt.

Norske Lakseelver skal også følge opp vannkraftverkene som opererer på evigvarende reguleringskonsesjoner. For å sikre bedre forhold for anadrome laksefisk bør disse kalles inn til konsesjonsbehandling, slik at man også her får standard naturforvaltningsvilkår som et minimum (hjemmel til dette finnes i vannressursloven § 66, jf. § 28).

I oppfølgingen av eksisterende konsesjoner vil Norske Lakseelver at flaksehalsanalyser og habitattiltak pålegges av forvaltningen for å gjøre forholdene for fisk så gode som mulig. Uhell og brudd på konsesjonsvilkårene kan skje. Det er derfor viktig at forvaltningslagene følger nøye med på hva som skjer i regulerte elver, og Norske Lakseelver vil bistå med gode rutiner for å kunne dokumentere hendelser og gi råd, veiledning og støtte.

Norske Lakseelver vil:

- gi faglig støtte til medlemselvene i revisjonsprosesser og vassdragsreguleringssaker
- fortsette arbeidet med fagutvalg for vannkraft. Med dette arbeidet vil vi øke kompetansen i organisasjonen, og bidra til erfarings- og kunnskapsdeling på tvers av medlemslagene.
- bidra med løsningsorienterte innspill til forvaltningen og politikere både generelt og i aktuelle vassdragsreguleringssaker. Vi vil også:
 - bidra til at kunnskapsgrunnlaget til beslutninger er oppdatert og miljøfaglig godt, f.eks. i revisjonsprosessene.
 - arbeide for at det utarbeides faglige og objektive rapporter både i revisjonsprosesser og fra påleggsundersøkelser. Det må være tydelig hva som er forskernes påstander og konklusjoner og hva som er oppdragsgivers mening.
- legge til rette og skape forståelse for viktigheten av miljøovervåking i egen elv
- fremme eksempler på fiskevennlige løsninger i regulerte elver fra både Norge og utlandet
- samarbeide med forvaltning, forskningsmiljøer og andre NGO for å fremme bruk av metodikken med flaksehalsanalyse og miljødesign.

d. Bærekraftig høsting og verdiskaping

Norske Lakseelver stiller seg bak brevet fra Klima- og miljødepartementet (KLD) til Miljødirektoratet (datert 17.12.19), der departementet ber direktoratet om å ikke åpne for sjølaksefiske i en femårsperiode fra 2021 i områder med svake og truede bestander, eller områder der bestander er under reetablering eller oppbygging. KLD viser bl.a. til Norges forpliktelser gjennom tilslutningen til NASCO-konvensjonen og føre var-prinsippet. Dette betyr at beskatning på blandede bestander der sårbare bestander inngår, må avvikles. I forlengelse av dette er det på tide at Stortingets vedtak om å avvikle fiske med krokarn også gjennomføres i Finnmark, slik det er gjort i de øvrige fylkene i Norge.

Flere får glede av villaksen når den fiskes i elvene enn i sjø. Videre er verdiskapingen og ringvirkningene av sportsfiske etter laks i elv vesentlig større og kommer flere til gode enn ved sjølaksefiske. Miljødirektoratets faglige utredning om utfordringer knyttet til regulering av laksefisket fra 2016, legger både biologiske og samfunnsøkonomiske kriterier til grunn. Dette notatet må departementet legge til grunn og følge opp.

Dersom sjølaksefiske fortsetter i enkelte områder, vil vi legge følgende policy til grunn: Det har over tid utviklet seg en uheldig forskjell i forvaltning og regulering av fiske i elv og sjø. Elvene er underlagt et svært omfattende regime med bl.a. pliktig organisering, fortløpende fangstrapportering, midtsesongevaluering og øvrige fiskeregistreringer/-tellingene som grunnlag for detaljerte fiskereguleringer slik at gytebestandsmålet i den enkelte elv nås. Dette stilles som krav for å kunne åpne for fiske i elv. Vi vil arbeide for at tilsvarende dokumentasjonskrav og betingelser også legges til grunn for å kunne åpne for sjølaksefiske, herunder at de må bidra økonomisk til forvaltningsoppgaver for villaksen i tråd med mengden laks de høster.

På lik linje som i elv, må myndighetene også innføre krav om løpende fangstrapportering og offentlig tilgjengelig fangstrapporter i sjølaksefisket. Det må også kunne iverksettes ekstraordinære reguleringstiltak i år med svake innsig av laks, eller når laksebestandene er truet av eksterne faktorer som sykdom ol.

Tradisjonell høstingskultur står fortsatt sterkt i Norge og har vært viktig for sportsfiskets legitimitet og støtte i befolkningen. Samtidig gjør reduserte bestander og endrede holdninger blant sportsfiskerne at vi må jobbe aktivt med å formidle kunnskap om bruk av kvoter og gjenutsetting som viktige verktøy i en ansvarlig artsforvaltning.

e. Nasjonale laksevassdrag og laksefjorder

Norske Lakseelver vil arbeide for å styrke betydningen av de nasjonale laksevassdragene og laksefjordene som villaksens «nasjonalparker». I disse områdene må villaksen ha en ekstra beskyttelse mot ulike former for oppdrettsvirksomhet. Vi vil arbeide for utvidelse av gjeldende grenser for nasjonale laksefjorder ved justering av produksjonssoner for oppdrett. Her vil vi legge laksens utvandningsveier fra elv til hav til grunn. Videre må det tas mer hensyn til villaksen i revisjonene av gamle konsesjonsvilkår i regulerte nasjonale laksevassdrag, og det må stilles strengere krav til etablering av ny og drift av gammel gruvevirksomhet i og nær disse områdene.

Beskyttelsesregimene for nasjonale laksevassdrag og laksefjorder må i større grad konkretiseres og styrkes gjennom forskrifter, slik at intensjonen med ordningen får en tydeligere rettskraft. Vi vil arbeide for at beskyttelsesregimet også skal vektlegges i all offentlige forvaltning, også i samferdselsprosjekter, ulik arealbruk, forurensing mm. Vi vil bidra til at status som nasjonalt laksevassdrag og nasjonal laksefjord skal oppleves som noe positivt i lokalsamfunnene, og vil bidra til å spre kunnskap og bevissthet om beskyttelsesordningen.

f. Bekjempelse av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* og andre fremmede arter

Friskmelding av Rauma, Lærdalselva og Vefsna, samt bygging av fiskesperre i Driva viser at myndighetenes utryddelsesstrategi virker. Norske Lakseelver vil fortsatt jobbe for å øke Stortingets årlige bevilgninger for å gjøre det mulig å følge opp Miljødirektoratets handlingsplan for bekjempelse av parasitten. Med gyro i nabolandene er trusselen for ny smitte i

grenseområdene til stede, og dette bør få økt fokus i tiden framover. Invasjonen av pukkellaks i 2017 og 2019 gjør at vi også må følge med på hvordan andre fremmede arter kan påvirke livsbetingelsene for våre egne anadrome laksefisker. Norske Lakseelver vil:

- jobbe for økt innsats og behandling av infiserte vassdrag
- være aktive i høringer i Næringskomiteen og Energi- og miljøkomiteen ifb. Statsbudsjettet, og løpende følge opp aktuelle stortingspolitikere
- formidle informasjon og kunnskap om Gyro på våre hjemmesider
- arbeide for å redusere fare for smitte/resmitte av flere vassdrag
- jobbe for bedre gyro-overvåking av vassdrag ved grensene til Russland, Finland og Sverige
- utrede og avklare de juridiske forholdene knyttet til fiskeretten i behandlede vassdrag
- ha dialog med forskerne for å følge med på konsekvensene av å ha pukkellaks i norske elver
- bidra i arbeidet med en nasjonal handlingsplan mot pukkellaks i regi av Miljødirektoratet

g. Kalking

Norske Lakseelver vil arbeide for at Stortinget bevilger nødvendige midler til å kalke lakseførende vassdrag, jfr. ny handlingsplan for kalking av vassdrag i Norge. Norske Lakseelver vil:

- være aktive i høringer i Næringskomiteen og Energi- og miljøkomiteen ifb. Statsbudsjettet, og følge opp aktuelle stortingspolitikere
- formidle informasjon og kunnskap om kalking på våre hjemmesider og andre aktuelle kanaler

h. Kultivering

Norske Lakseelver jobber for at forvaltningslagene gjennom aktiv kultivering i form av restaurering, habitattiltak og fiskeutsettinger, kan bidra til livskraftige bestander av våre anadrome laksefisker. Det langsiktige målet med kultiveringen er å legge til rette for naturlig reproduksjon. Dette for å sikre bestanden, genetikken og et høstbart overskudd.

Kultiveringstiltakene må tilpasses de enkelte vassdragene, og en flaksehalsanalyse vil være et faglig grunnlag for å velge ut effektive tiltak. Lokal kultivering skal ikke erstatte nødvendige og påkrevde tiltak i næringer som påvirker anadrome laksefiske negativt. Slike påvirkninger skal primært løses ved å ta tak i årsaken til problemene, eller sekundært gjennom avbøtende tiltak i den aktuelle livsfasen for fisken.

For å redde sterkt svekkede og truede bestander vil bruk av genbank og fiskeutsettinger være nødvendig. Utvalget av stamfisk må bidra til å opprettholde en sterk genetisk variasjon i vassdraget, slik at bestanden på lang sikt er best mulig rustet til å møte klimaendringer og andre påvirkninger som sykdom ol. Ved fiskeutsettinger, hvor andre tiltak ikke er tilstrekkelig, må det gjøres etter prinsipper som ivaretar villaksbestandenes genetiske bredde og variasjon, og de hensyn som miljøforvaltningen legger til grunn.

i. Klimaendringer:

Klimaet er i endring. Det blir våtere og varmere, og vi får mer intense nedbørsmengder. Dette vil påvirke den daglige forvaltning av fisk og fisket. Vi må forberede oss på en ny normal. Dette kan innebære:

- flere og hyppigere flommer, men mindre vårflommer
- utøvelsen av fisket vil bli påvirket av et varmere klima. Dette vil kunne gi juridiske og økonomiske utfordringer
- med endrede temperaturforhold kan fremmede arter og sykdommer gi nye/økte utfordringer
- forhold knyttet til oppdrett:
 - mer ekstremvær gir økt sannsynlighet for både utstyrsvikt og menneskelige feil; med fare for mer rømminger
 - lakselus: Varmere sjøtemperatur gir mer lus, og dermed behov for strengere lusegrenser

Norske Lakseelver vil jobbe for bedre rammevilkår for klimatilpasset forvaltning av elvene og fiskeressursene:

- et elveøkosystem i god tilstand vil tåle klimaendringer bedre. Kantvegetasjon blir *enda* viktigere å restaurere og skjøtte på en god måte
- utvikle nye og mer fleksible løsninger for forvaltning av fiske
- styrke fiskebestandene for å sikre robuste bestander med god genetisk variasjon. Da vil fiskebestandene i større grad kunne tilpasse seg klimaendringer, rømminger, sykdommer mv.

Andre tiltak hvor Norske Lakseelver skal gi innspill til forvaltning og politikere:

- samfunnsikring og forbygninger i og langs vassdragene må også ivareta fisken og utøvelsen av fiske, og skje på en miljømessig god måte
- økt tilsig på grunn av mer nedbør, «klimavann», må også komme fisken og utøvelsen av fiske til gode. Til nå har dette kun kommet regulantene til gode

Vi vil utvikle vår forvalterrolle:

- utvikle lokal beredskap med prosedyrer for hva forvaltningslaget kan gjøre om rømming, forurensing, tørrlegging, varmeperiode, sykdomsutbrudd el. inntreffer
- utvikle rutiner for overvåking av fiskebestanden og miljøtilstanden i egen elv: bestandsutvikling, endring i vandringsmønster (tid/rom), smoltalder, genetisk påvirkning fra rømt oppdrettsfisk, vannføring/utfall, temperatur, vannkvalitet ol.
- dele informasjon og kunnskap mellom ulike elver for sammen å utvikle den lokale forvaltningen av anadrome laksevassdrag

6. Lokal forvaltning og organisering

Norske Lakseelver vil fortsatt være et kunnskapscenter for driftsplanbasert lokal forvaltning og organisering av forvaltningslag i elv. For å innfri lovkravene i § 25 i Lakse- og innlandsfiskeloven om pliktig organisering av rettighetshavere i laksevassdrag, vil vi hjelpe medlemslagene med en hensiktsmessig organisering og drift. En god organisering er et viktig utgangspunkt for en helhetlig lokal forvaltning av fiskeressursene, og for å kunne videreutvikle laksefisketurismen. Miljødirektoratets nye retningslinjer for regulering av fiske legger lokal forvaltning av elvene til grunn, og legger opp til større lokal innflytelse dersom rettighetshaverne er godt organisert. Det er viktig at forvaltningen får på plass en standardisert kvalitetssikring av organisering og drift av forvaltningslagene. Det bør også være slik at de lagene som innfrir lovkravene blir prioritert når det gjelder offentlige tilskudd.

Økt ansvar fører til flere oppgaver og behov for mer ressurser til informasjon, oppsyn og lokale tiltak. Norske Lakseelver vil derfor søke om midler for å gjennomføre ulike prosjekter for å utvikle og styrke den lokale forvaltningen. I KLDs statsbudsjett for 2018 er det et eget vedlegg som omhandler lakseforvaltning, og Norske Lakseelver er omtalt som en sentral aktør i en satsing på kompetanseløft innen lokal forvaltning. For å øke kvaliteten i lakseforvaltningen blir det viktig å videreutvikle den lokale kompetansen og øke kapasiteten blant både tillitsvalgte og ansatte i organisasjonen.

Det er også behov for å avklare det juridiske handlingsrommet til den lokale forvaltningen. Dette gjelder flere forhold knyttet til ansvar og oppgaver som ble delegert til lokal forvaltning i § 25 med tilhørende forskrift. Det er behov for prinsipielle avklaringer knyttet til bl.a. oppfølging av brudd på lokalt vedtatte fiskeregler, grunnlaget for fastsettelse av et lags forvaltningsavgift ol. Slike saker vil definere rettspraksis som vil ha stor betydning over hele landet. Det vil være behov for økonomisk og administrativ støtte fra Miljødirektoratet for å kunne følge opp slike prinsipp saker i domstolene.

Det er videre viktig med en tydelig avklaring av den lokale forvaltningens oppgaver, ansvar og roller ift. andre aktører som Miljødirektoratet, Fylkesmann, SNO, politi mfl. Norske Lakseelver vil jobbe for å få til slike avklaringer, og på den måten gi lokal forvaltning en tryggere rolleforståelse, samt økt tyngde og troverdighet innenfor sine ansvarsområder.

7. Laksefisketurisme

Norske Lakseelver vil arbeide for utviklingen av sportsfiske i laksevassdrag både som viktig friluftslivsaktivitet for folk flest og en viktig næring for rettighetshaverne. Laksefisketurisme må baseres på bærekraftig forvaltning og høsting av fiskeressursene. Rettighetshaverne bør få bedre økonomiske og juridiske rammevilkår for å utvikle og drive laksefisketurisme. Dette gjelder også i vassdrag som er kalket og gyrobehandlet.

Norske Lakseelver vil jobbe for å:

- gjøre informasjon om laksefiske mer tilgjengelig gjennom lakseelver.no
- utvikle et bredt mangfold av laksefisketilbud som øker fangstmulighetene og kvaliteten på fiskeopplevelsene for folk flest
- utvikle metoder og verktøy for å stimulere til grunneiersamarbeid for å utvikle et attraktivt laksefiskeprodukt for å realisere inntekspotensialet i lakseelvene
- samarbeide med Innovasjon Norge og aktuelle aktører om å utvikle laksefisketurisme
- arrangere temamøter eller seminarer for tilbydere av fisketurisme og/eller lokal forvaltning
- samarbeide med andre organisasjoner (eks.: Norges Bondelag, Hanen, Virke Reiseliv og NHO Reiseliv) for å synliggjøre laksefisket i det naturbaserte reiselivet
- bidra til bedre data som viser verdiskaping og sysselsetting knyttet til laksefisketurisme
- bidra til å styrke de lokale laksebestandene for å gjøre sportsfiske etter laks mer attraktivt